

Eix Cohesió Econòmica, Social i Cultural

Membre referent Comissió Dinamitzadora: **Carles Lázaro**
Personal de suport de l'Ajuntament: **Isabel Fernández i Marc Armengol**

Data

Dilluns, 5 de maig de 2014

Lloc

Sala 6. Vapor Universitari

Assistents

Un total de 10 persones van integrar el diàleg de l'eix

Resum - Acta

S'inicia el grup de treball exposant les idees més rellevants que van sorgir a la darrera sessió:

- Acostar la formació a les empreses, especialment establint vincles més forts entre universitat i teixit empresarial
- Qualificar a persones poc qualificades que es troben fora del mercat laboral
- Pensar en com donar sortida a les persones amb alta qualificació
- Figura aprenent
- Coordinació entre formació primària i secundària
- Reindustrialització de la ciutat
- Concepte de "marca Terrassa"

Comença el diàleg recuperant, de la sessió anterior, el concepte *marca Terrassa*. Inicia un company una reflexió sobre el passat històric de Terrassa com a ciutat tèxtil, considerant que ha permès posar la ciutat al mapa, que és present en l'imaginari col·lectiu dels terrassencs i terrassenques, i que no és necessari inventar-se una nova marca de ciutat: hem de ser capaços d'aprofitar la idiosincràsia industrial cooperativa associada al tèxtil. Davant la dificultat d'inventar-se nous productes hem de ser capaços de rendibilitzar allò que la ciutat ha tingut i encara és capaç de mantenir.

Com a primera rèplica a aquesta idea, s'intervé posant de manifest el canvi de context en relació a l'època en la qual la indústria tèxtil s'havia pogut posicionar com a referent de la ciutat. En aquest sentit, la globalització de la producció dificulta la competitivitat del sector local en molts dels camps del procés productiu.

Diversos dels participants, en relació a la línia argumental plantejada, consideren que només contemplar l'àmbit del tèxtil en la construcció d'aquesta marca de ciutat és desapropiar oportunitats, és jugar-s'ho tot a una carta quan hi ha molts d'altres factors/elements que poden incidir en la construcció i/o reforçament d'aquesta marca: en el món actual,

l'especialització es dificulta i és extremadament costosa, per tant cal contemplar la transversalitat com una bona alternativa, fent jugar i incidir totes aquelles oportunitats que la ciutat ha estat capaç de generar al llarg del temps. Cal ser capaços de donar valor a tot allò que la ciutat ja té.

Es convida a deixar una mica de banda la reflexió i intentar concretar propostes. Amb aquest objectiu, es recuperen algunes de les preguntes o reptes emergits de la sessió anterior: Com ho fem perquè tot el que s'ha invertit en formació, a tots els nivells, tingui un retorn cap a la ciutat? Com som capaços de generar i oferir oportunitats als joves qualificats per tal que no entrin a engruixir el grup de població aturada de difícil col·locació?

Es continua insistint, però, en el debat precedent, en la línia de la necessitat de canviar els referents tradicionals, associats al passat. S'apunta la oportunitat que representa la recerca d'aquesta *marca Terrassa* de trencar estereotips, de valoritzar la totalitat de factors que la ciutat té disponibles i que la doten, o poden aportar-li, valor afegit específic i diferencial de cara al seu posicionament tant a la recepció d'inversions com, també, a l'atractivitat turística.

S'insisteix, en aquesta mateixa direcció, que cal obrir nous camins que transcorrin per aquells terrenys no explorats, trencant amb aquelles inèrcies del passat que tendiran a produir resultats ja coneguts i d'incidència limitada. La ciutat compta amb actius valuosos que, per les circumstàncies que siguin, es creu que no han estat el suficientment treballats ni mobilitzats.

Es cita, per exemple, el cas del Parc Audiovisual de Catalunya i l'escàs rendiment que, a parer d'un participant, se n'està traient. Què ha passat amb els projectes que en un inici donaven sentit i justificaven el projecte? Hi ha bones idees però que acaben morint per factors que massa sovint es desconeixen. També s'apunta el llarg camí que hi ha per recórrer en l'àmbit del turisme (patrimoni modernista, Seu d'Ègara, etc.), en el sector de l'hostaleria (capaç d'absorbir mà d'obra amb no excessiva qualificació), així com les oportunitats que caldria explorar per a la revitalització del sector de la construcció (en el camp, per exemple, de la rehabilitació). Però també en tot allò que fa referència al suport a la petita i mitjana empresa, de la mà d'agents que la ciutat ja té, com ara la Cecot, la Cambra de Comerç i Foment de Terrassa SA.

Es creu que es disposa de recursos suficients, però que no estan optimitzats, que potser gestionant-los d'una altra manera, assolint una òptima alineació dels mateixos, serien capaços d'incidir de manera més decisiva en la dinamització de la ciutat.

S'insisteix en la idea, ja apuntada en la sessió anterior, de reivindicació del sector industrial per tal de complementar la terciarització a la qual gradualment s'ha vist sotmesa l'estructura econòmica local. Una reindustrialització que s'hauria de fonamentar en el pòsit industrial existent, fruit de la llarga tradició industrial que té la ciutat, cercant aquells nínxols on hi ha possibilitat de posicionament. Però que a la vegada hauria d'anar més enllà de la indústria tradicional (el tèxtil), cercant i perseguint la diversificació de la mà de *nous* sectors avui ja consolidats a la ciutat (la química o l'aeronàutica, per exemple), però també a partir de l'estímul a nous sectors emergents i/o embrionaris (es parla d'aquelles activitats lligades a l'economia verda, per exemple).

S'insisteix en la idea que la ciutat disposa de diversitat d'instruments (empresarials, socials, administratius) capaços de servir a aquest objectiu de construcció d'un nou escenari de desenvolupament local, la pregunta és, però: estem fent tot allò que podem amb els recursos que tenim a l'abast? Però també: estan aquests recursos/instruments adaptats als requeriments del context actual?

S'amplia el debat al voltant dels interessos i motivacions que hi ha al darrera i guien les inversions del sector empresarial, en referència bàsicament a les grans empreses i corporacions, de cara al desenvolupament real de possibilitats d'atracció d'aquestes. En aquest sentit, s'apunta que el camp a recórrer és extremadament limitat des d'una perspectiva local: el capital financer es mou per uns interessos que depassen la lògica i els objectius que puguin plantejar-se des de la perspectiva local.

Des d'aquesta mateixa lògica, s'apunta cap a l'escassa capacitat d'incidència que des de l'economia capitalista *tradicional*, un cop apuntats els paràmetres que la governen, es pot exercir sobre aspectes claus del desenvolupament local: cohesió econòmica i social es confronten massa sovint amb la rendibilitat estrictament econòmica. La lògica de desenvolupament capitalista, s'apunta, focalitza els seus interessos i objectius en relació als resultats econòmics, mentre que paràmetres claus del desenvolupament local queden menystinguts, o si més no passen a ser secundaris.

Es planteja la necessitat de treballar en una nova lògica de desenvolupament econòmic, alternativa al capitalisme dominant, en el qual la seva capacitat d'incidència en la societat esdevingui un element clau en la valoració dels seus resultats al costat de la rendibilitat econòmica. Apareixen conceptes i projectes com: moneda social, economia social, economia verda, economia local, ètica, cooperativisme, etc.

S'esmenta que existeix un moviment important que va en aquesta línia de desenvolupament, més centrada i focalitzada en el territori i en l'individu, que necessitaria el recolzament de l'administració per tirar endavant, ja que té enormes dificultats per desenvolupar-se sota els paràmetres d'inversió i rendibilitat que regeixen el capitalisme. Per exemple, s'apunta en la possibilitat de treballar per tal de motivar modificacions substancials en l'establiment dels criteris de compra que tenim, començant per la mateixa administració: que les entitats públiques fomentin l'economia local i responsable socialment.

S'esmenta, com a rèplica a aquesta línia de treball, que aquest plantejament entra amb contradicció amb els paràmetres que en l'actualitat esdevenen determinants en les licitacions efectuades des de l'administració pública: la societat està preparada, en el context actual, per assumir projectes en els quals la rendibilitat social pugui anar en detriment de la rendibilitat econòmica *clàssica*? S'entendria que una administració primes el benefici social a costa d'una menor rendibilitat econòmica de la inversió de capital públic?

Sembla clar que per avançar en aquesta línia caldria alterar els criteris de rendibilitat actualment imperants, però no només això: quin arc temporal de retorn de la inversió estem disposats a assumir en un context d'urgències com l'actual? S'esmenta que la lògica temporal d'aquesta nova economia, diguem que alternativa, pot no adaptar-se a les necessitats actuals d'absorció massiva de mà d'obra que no troba sortida en el mercat de treball actual.

Davant d'això torna a aparèixer el concepte de que si volem resultats diferents hem de començar a fer coses diferents. Com a exemple, s'esmenta que des de serveis socials s'estan dedicant grans quantitats de recursos en la gestió d'ajuts econòmics de suport a famílies necessitades. Aquesta línia de treball suposa un cost altíssim per l'administració però en canvi aconseguix un escàs retorn a la societat: l'urgent no deixa treballar l'important i allò que podria portar-nos realment al canvi. Un canvi en aquesta gestió, com per exemple introduint la moneda social, portaria cap a un major equilibri i contribuiria decisivament a la dignificació d'aquests col·lectius receptors.

En aquesta mateixa línia, i recuperant allò exposat en l'inici de la sessió al voltant dels actius existents a la ciutat, s'afirma que allò que tenim, l'anàlisi necessari del punt de partida, no pot condicionar més del necessari el futur: més important que allò que tenim és identificar el futur que volem construir, allà on volem arribar.

És en aquest moment que es planteja la idea d'un projecte concret centrat en l'aprofitament econòmic de l'espai periurbà que envolta la ciutat per part d'aquella mà d'obra expulsada, bàsicament de la construcció, que per les seves característiques té escasses possibilitats de reintroducció en el mercat de treball actual. La idea es basa en l'experiència desenvolupada d'horts comunitaris com a projecte de generació d'oportunitats. Torna a aparèixer la necessitat d'implicació de l'administració i s'insisteix en el potencial transformador de les *petites* accions: noves maneres de fer per plantejar-se una transformació real, amb capacitat d'incidència en el territori local, en els individus, i en la societat.

S'intervé en la línia de defensar la complementarietat d'aquests dos models de desenvolupament local plantejats: plantejaments diferents, amb objectius i nivells d'incidència diferents, que cal fer compatibles. La lògica del capitalisme (la rendibilitat econòmica) clàssic ha de conviure amb aquesta *nova economia* que posa l'accent en el territori, en l'individu i en la societat (la rendibilitat social). En el fons, s'insisteix, cal ser capaços d'aglutinar allò que la ciutat ja té, donar-hi valor (adequació i millora dels espais per a l'acolliment d'activitat econòmica, suport al teixit productiu local, etc.), juntament amb el desenvolupament de nous projectes que siguin capaços de centrar-se en l'escala i els interessos locals (economia social, economia verda, etc.).

S'insisteix en el paradigma de canvi d'estratègia econòmica cap a una economia que sigui capaç de satisfer les pròpies necessitats: cal ser capaços de generar l'economia que ens convé, centrada en les persones.

Torna a aparèixer la dualitat inherent a aquestes dues maneres d'entendre l'economia: interès global enfront interès local; immediatesa versus sostenibilitat. En aquest sentit, s'insisteix en que el context actual ens aboca a unes urgències, en el terreny social, a les quals difícilment es pot donar resposta des d'aquest paradigma de model econòmic alternatiu, en el qual la consolidació dels projectes requereix d'un arc temporal molt més dilatat i l'impacte tendeix a ser força més moderat en abast.

S'apunta que els problemes complexos requereixen de complexitat en el plantejament de les possibles solucions: cal fugir de solucions globals i pretesament úniques. És des d'aquesta perspectiva que el nou paradigma, la nova manera de fer, té un llarg recorregut i una notable possibilitat d'incidència en el sí de la societat. El reconeixement del seu paper, però, requereix d'un canvi social, especialment en el camp dels valors, que en permeti justificar el rol que progressivament ha d'adquirir.

S'insisteix en la idea que el context actual requereix d'una important inversió pública per incidir en la cohesió social: es pot insistir en la formació d'aquells treballadors que s'han vist *expulsats* del mercat de treball, malgrat les importants retallades que hi ha hagut en aquest camp, però segurament cal assumir que hi ha uns col·lectius *perduts*, que difícilment tornaran a ser assimilables, dependents de les ajudes públiques de per vida. L'incís en el desenvolupament d'un sistema econòmic local (com a alternativa al sistema econòmic global) permet plantejar el retorn a la societat d'aquestes ajudes a la vegada que incideix en la dignificació i integració d'aquest col·lectiu.

En aquest sentit, aquest nou paradigma econòmic permet la possibilitat de repensar i replantejar els circuits fins ara establerts de les inevitables ajudes socials, contribuint a l'eficiència del sistema a la vegada que valoritza la persona i la seva contribució al sí de la societat.

D'aquesta manera, posant l'accent en la dimensió local, menystinguda des de la economia capitalista tradicional, és possible incidir en aquells aspectes als quals difícilment s'incidirà des de les estratègies de desenvolupament plantejades des d'aquesta lògica més ortodoxa.

S'insisteix en la idea del necessari canvi de mentalitat per avançar en aquesta direcció. Segurament és necessari procedir a la revalorització de la cultura del treball, per contrarestar les inèrcies heretades de l'etapa de creixement que ens ha dut fins aquí: l'assoliment de rendibilitats econòmiques extremes a partir de la minimització de la inversió.

Des dels plantejaments econòmics dominants, en els quals l'objectiu últim és la maximització del benefici independent dels costos socials associats, es fa difícil incidir en el benestar col·lectiu. D'aquesta manera la inversió de recursos públics en *noves formes d'economia* permeten donar resposta a aquestes necessitats col·lectives, però sempre tenint present que s'aconseguiran rendibilitats, pensades des de l'òptica tradicional, molt més baixes.

En aquesta mateixa direcció del necessari canvi de mentalitat, es recupera la idea plantejada en la sessió anterior de la figura de l'aprenent i de les demandes d'ocupació generades en el mercat de treball actual: és necessari incidir també en el canvi de mentalitat empresarial a l'hora d'afrontar els processos de selecció. La selecció basada en la formació va deixant lloc a les competències personals i als valors, i la capacitat d'adaptació i assumpció a la "cultura d'empresa" esdevé avui un requisit ineludible que s'acaba situant per damunt dels propis requisits formatius: els departaments de personal de les grans empreses ja funcionen sota aquests paràmetres, però aquest canvi de mentalitat encara és incipient en la petita i mitjana empresa, on continuen imperant els tòpics enfront les necessitats i els beneficis reals, fet que porta a l'estigmatització de determinats col·lectius que acaben quedant permanentment exclosos del mercat de treball.